

O EUROPĂ SEDATĂ

IMPRESIILE LUI MICHEL HOUELLEBECQ

Houellebecq e un scriitor care dă impresia unui pervers. Și în realitate, dar și după modul în care scrie. Dacă în realitate e, nu știm, dar personajele pe care și le imaginează în cărțile lui

sînt toate pervertite. Houellebecq extinde însă la scară europeană decadența sexuală care caracterizează personajele cărților lui, dînd de înțeles că însăși Europa a devenit ireversibil pervertită, așteptînd, la fel ca și personajul principal din Sérotonine, o moarte lentă, fără durere, după ce facultățile fizice care pot asigura plăcerile trupului devin neputincioase.

Obsesia sexualității

De unde vine această obsesie a personajelor lui Houellebecq cu sexualitatea, și, prin extensie, a întregului continent și a generației prezente? Dintr-o minte focalizată pe plăcere, hedonism, pornografie și lucruri similare care dau plăcere trupului.

În 2019 a fost publicată versiunea engleză a cărți *Sérotonine*, unde Houellebecq își imaginează viața unui funcționar de stat, angajat al Ministerului Agriculturii, iar ocupația lui principală este să asigure competitivitatea produselor agroindustriale franceze pe piața internațională.

Cu acest scop călătorește intens – în Europa, America de Sud, Africa, Asia. Evită America de Nord, dînd de înțeles că, pe lîngă vinuri și brînzeturi, Franța nu poate da mult Americii. Sarcina lui, însă, e să contracareze prezența produselor americane pe piața internațională, făcînd propagandă împotriva gigantilor agroindustriali americani, inamicul numărul unu pentru el fiind Monsanto.

Ce are asta de a face cu personajul principal al cărții lui Houellebecq? Numele lui e Florent. Florent reprezintă angajatul tipic occidental care muncește într-o companie multinațională ori în funcții influente în administrația de stat. Angajatul, asemenea lui Florent, e singur la părinți. Nu e căsătorit. Nu are familie, nu întemeiază o familie, nu se căsătorește niciodată. Cîștigă bine, slujba îi împlinește ambițiile profesionale, și întreține relații cu diferite tinere de-a lungul vieții, tinere din diferite grupuri etnice ori rasiale. Vacanțele sînt lungi, banii trebuie cheltuiți. Pe plăcere și lucrurile care aduc plăcerea.

Cu timpul, însă, Florent își dă seama că abilitățile fizice care îi dau plăcerea, inclusiv viața intimă, îi slăbesc. Trupul îi slăbește, se îngreunează, femeile, mai ales cele tinere, îl găsesc mai puțin atractiv, și pentru a-și satisface dorințele personale, Florent încearcă să ademenească fete tinere din țări sărace. Impresia cititorului, de fapt, e că lui Florent îi plac tinerele din Moldova mai mult ca oricare altele. E frustrat, însă, că nu își găsește o prietenă adevărată.

O dată ce abilitățile fizice îi intră în declin, depresia lui Florent se intensifică. Între timp, ambii părinți îi mor, se sinucid împreună după ce sănătatea tatălui lui Florent se deteriorează ireversibil. În consecință, tatăl alege să se sinucidă. La fel și mama. Florent participă la înmormântarea părinților lui, catolici practicanți, și, pentru prima dată după zeci de ani, aude o omilie de genul celor pe care nu le-a mai auzit din copilărie. Găsește omilia preotului plictisitoare. Pentru o vreme. Căci cuvintele preotului și imaginea trupurilor moarte ale părinților îl urmăresc și îi cauzează neliniște.

Urmărirea e insistentă. Îl urmăresc chiar și în momentele de intimitate și în locurile în care călătorește prin lume. Intră într-o stare de depresie acută și, după ani de indecizie, își ia inima în dinți și merge la un psiholog. I se prescrie Captorix, un medicament antidepresiv care îl ajută să-și revină la normal. Pentru o vreme. E o vreme în care își continuă viața hedonistă, trăind cu o japoneză, o spaniolă, o adolescentă din Jamaica etc. Lista devine tot mai lungă, dar la fel și depresia, iar Captorixul ajută tot mai puțin...

Houellebecq: libertățile individuale

duc la moarte spirituală

Ani mai târziu, Florent își ia din nou inima în dinți și se reîntoarce la același psihiatru, care îi dă o

doză mai mare de Captorix și alte calmante puternice. Îi și recomandă, însă, să petreacă timp cu prostituatele pentru a-și vindeca depresia și singurătatea. Ceea ce și face, cheltuind o grămadă de bani.

Continuă însă să trăiască o viață solitară, fără scop ultim. Pentru o vreme încearcă vânătoarea ca forma de divertisment. Din când în când se întreabă dacă e fericit, dar preferă să nu răspundă întrebării.

În final, Florent e tentat de suicid. Ezită pentru o vreme, pentru că încă are 600.000 de euro economisiți în cont. Ce să facă cu banii? – se întreabă el Să îi dea săracilor, printre ei chiar și „românilor”? În final, decide să-și țină banii și să-i cheltuiască el. Scrie el: *I wasn't about to hand over my cash to a bunch of Romanians* / „nu eram tocmai încântat să-mi dau banii unor români”.

Cu banii încă în cont își cumpără un apartament într-o zonă mai selectă a Parisului, la ultimul etaj. La, calculează el, 100 de metri înălțime. De ce la înălțime? Pentru a putea sări de la fereastră și a muri instantaneu când se izbește de pavaj. După câțiva ani de viață singuratică în apartamentul de la ultimul etaj, Florent încă mai are 200.000 de euro în cont.

Se tot gîndește ce să facă cu ei și rămîne hotărît să nu-i dea săracilor. Nu e obișnuit să dea nimic nimănui, doar să agonisească și să cheltuie totul pentru sine. Își va cumpăra, spune el, cele mai selecte mîncăruri, brînzeturi și vinuri, pînă își va epuiza economiile. Ceea ce și face.

Trupul i se îngreunează și mai mult, stă închis în apartamentul de la ultimul etaj, vizionează pornografie, e singur, toate rudeniile i-au murit. Nu mai are pe nimeni pe lângă el.

Finalul: cu sau fără Dumnezeu?

Economiile epuizate, Florent își pregătește plecarea din lume. Planul făcut cu ani în urmă îi vine din nou în minte. Deschide fereastra și își ia avânt, moment în care cititorul e lăsat în suspans și poate să-și folosească intuiția proprie cu privire la ce se întâmplă, ori nu se întâmplă, mai departe.

Relevante sînt însă ultimele două pagini ale cărții, în care Florent, după ce deschide fereastra apartamentului, meditează asupra celei mai importante dimensiuni ale existenței, dar una pe care a ignorat-o toată viața: latura ei spirituală. Moartea e inevitabilă, meditează Florent (*death imposes itself in the end* / „moartea își impune voința în final”). Dar Florent meditează și asupra morții spirituale. Ce duce la moartea spirituală? – se întreabă el Individualismul și libertatea individuală.

Afirmațiile lui Florent sînt directe și ușor de priceput: *Did we yield to the illusion of individual freedom, of an open life, of infinite possibilities? It's possible; those ideas were part of the spirit of the age; we didn't formalise them, we didn't have the taste to do that; we merely conformed and allowed ourselves to be destroyed by them; and then, for a very long time, to suffer as a result.* / „Ne-am lăsat stăpîniți de iluzia libertății individuale, a unei vieți fără limite, a unor posibilități infinite? E posibil; aceste idei au făcut parte din spiritul vremii; nu le-am formalizat; nu am avut dorința să le formalizăm; doar ne-am conformat lor și le-am îngăduit să ne distrugă; și apoi, pentru o vreme îndelungată, să suferim din cauza lor” (pagina 309).

Florent se reîntoarce, în momentele finale ale vieții, cu gândurile la Dumnezeu, Cel pe Care L-a ignorat toată viața. Dumnezeu, spune el, *takes care of us, he thinks of us every minute!* „Dumnezeu se îngrijește de noi, se gîndește la noi în fiecare minut”.

Paragraful final al cărții e însă și mai penetrant. Florent se gîndește la Hristos, Cel pe Care L-a ignorat toată viața, dar Care, la fiecare pas pe care îl facem, este cu noi și ne dă semne clare că ne însoțește: *And today I understand Christ's point of view and his repeated horror at the hardening of people's hearts; all of these things are signs, and they didn't realise it. Must I really, on top of everything, give my life for these wretches? Do I really have to be explicit on that point? Apparently so* ./ „Azi înțeleg perspectiva lui Hristos și întristarea Lui văzînd inimile împietrite ale oamenilor; toate aceste lucruri sînt semne, și oamenii nu le pricep. Chiar trebuie, în final, să-mi dau viața pentru nenorociții aceștia? Chiar trebuie să fiu explicit privind lucrul acesta? S-ar părea că da”.

Întreșută în întreaga carte a lui Houellebecq e ideea că Florent e un Occident în miniatură. Modul în care el gândește, viața pe care o trăiește, atitudinea nepăsătoare față de viața spirituală și creștinism, hedonismul, căutarea plăcerii, toate sînt trăsăturile Occidentului de azi.

Așa îi descrie Houellebecq pe occidentali, luându-i la rînd: germani, scandinavi, britanici, spanioli, olandezi etc. Pe toți îi numește pe nume și le descrie excesele păcătoase cu lux de amănunte.

Moralitatea a dispărut, în Florent și în occidentali. Fiecare occidental e un Florent, trăim pentru o vreme, mâncăm bine, ne simțim bine, ne satisfacem trupurile și nu ne gîndim la suflet. Dar cînd colapsul inevitabil și, mai ales, suicidul, devin iminente, lipsiți de nădejde, ne amintim de generațiile trecute și de Dumnezeu, dar mai ales de Hristos, Cel Care a murit pentru niște nenorociți ca noi. Sînt momentele în care ne întrebăm, asemenea lui Florent, de ce nu L-am priceput pe Hristos mai devreme?

ALIANȚA FAMILIILOR DIN ROMÂNIA

Str. Zmeica 12, sector 4, București

Tel. 0741.103.025; Fax 0318.153.082

www.alianta-familiilor.ro

office@alianta-familiilor.ro